Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

1 август 2025 година*

„Жалба — Ограничителни мерки, приети с оглед на положението в Украйна — Решение 2014/145/ОВППС — Член 1, параграф 1, in fine — Ограничителни мерки, наложени на физическо лице, свързано с друго физическо лице, което на собствено основание е обект на ограничителни мерки — Понятието „свързаност“ при две лица, които имат семейна връзка“

По дело C-703/23 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 16 ноември 2023 г.,

Елена Петровна Тимченко, с местожителство в Женева (Швейцария), представлявана от S. Bonifassi, T. Bontinck и E. Fedorova, адвокати,

жалбоподател,

като другите страни в производството са:

Съвет на Европейския съюз, представляван от M.-C. Cadilhac и V. Piessevaux,

ответник в първоинстанционното производство,

Европейска комисия, представлявана от M. Carpus-Carcea, C. Giolito и H. Krämer,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: M. L. Arastey Sahún (докладчик), председател на състава, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer и B. Smulders, съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: френски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 10 април 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбата си жалбоподателката иска отмяна на решение на Общия съд на Европейския съюз от 6 септември 2023 г., Тимченко/Съвет (T-361/22, EU:T:2023:502, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което Общият съд отхвърля жалбата ѝ, първо, за отмяна, от една страна, на Решение (ОВППС) 2022/582 на Съвета от 8 април 2022 година за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 110, 2022 г., стр. 55), и на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/581 на Съвета от 8 април 2022 година за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 110, 2022 г., стр. 3) (наричани по-нататък общо „първоначалните спорни актове“), и от друга страна, на Решение (ОВППС) 2022/1530 на Съвета от 14 септември 2022 година за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 239, 2022 г., стр. 149) и на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1529 на Съвета от 14 септември 2022 година за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 239, 2022 г., стр. 1) (наричани по-нататък общо „спорните актове за оставяне в списъка“), в частта, в която първоначалните спорни актове и спорните актове за оставяне в списъка (наричани по-нататък общо „спорните актове“) се отнася до нея, и второ, за присъждане на обезщетение за неимуществените вреди, които тя твърди, че претърпяла поради приемането на спорните актове.

Правната уредба и обстоятелствата по спора

2 Фактическата и правната обстановка по делото е изложена в точки 2—16 от обжалваното съдебно решение. За целите на настоящото производство тя може да бъде обобщена и допълнена, както следва.

Решение 2014/145

3 След нахлуването на въоръжените сили на Руската федерация в Украйна на 24 февруари 2022 г., Съветът на Европейския съюз приема на 25 февруари 2022 г. Решение (ОВППС) 2022/329 за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 50, 2022 г., стр. 1).

4 Член 1, параграф 1 от Решение 2014/145/ОВППС на Съвета от 17 март 2014 година относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 78, 2014 г.,

стр. 16), изменено с Решение 2022/329 (наричано по-нататък „Решение 2014/145“), забранява влизането или транзитното преминаване през територията на държавите членки на физически лица, които отговарят на критериите, посочени по-специално в букви а), б) и д) от Решението, а член 2, параграф 1 от Решение 2014/145 предвижда замразяване на финансовите средства и икономическите ресурси на физически лица, отговарящи на критериите, посочени в букви а), г) и ж) от същото, като последните критерии по същество са идентични с критериите по член 1, параграф 1, букви а), б) и д) от това решение. Освен това член 1, параграф 1, in fine и член 2, параграф 1, in fine от посоченото решение предвиждат, че такива ограничителни мерки могат да се налагат и по отношение по-специално на физически лица, свързани с физически лица, които на собствено основание са обект на ограничителни мерки съгласно посочените по-горе критерии.

5 Член 1, параграф 1 от Решение 2014/145 гласи:

„Държавите членки предприемат необходимите мерки за предотвратяване на влизането или транзитното преминаване през техните територии на:

а) физически лица, които са отговорни за, подкрепят или осъществяват действия или политики, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна или стабилността и сигурността в Украйна, или възпрепятстващи работата на международните организации в Украйна;

б) физически лица, които осигуряват материална или финансова подкрепа на вземащите решения лица в Русия, отговорни за анексирането на Крим или дестабилизирането на Украйна, или които извличат ползи от тези вземащи решения лица;

[…]

д) видни бизнесмени, активни в икономически сектори, които осигуряват значителни източници на приходи на правителството на Руската федерация, отговорно за анексирането на Крим и дестабилизирането на Украйна,

и на свързани с тях физически лица, както са изброени в приложението“.

Регламент № 269/2014

6 На 25 февруари 2022 г. Съветът приема Регламент (ЕС) 2022/330 за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 51, 2022 г., стр. 1).

7 В този контекст Съветът въвежда в член 3, параграф 1, букви а), г), ж), in fine от Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 78, 2014 г., стр. 6), изменен с Регламент 2022/330 (наричан по-нататък „Регламент № 269/2014“), същите критерии като възпроизведените в точка 5 от настоящото решение.

Спорните актове

Първоначалните спорни актове

8 На 8 април 2022 г., с оглед на сериозността на положението в Украйна, Съветът приема първоначалните спорни актове. Съображения 6 и 7 от всеки от тези актове гласят:

„(6) В заключенията си от 24 февруари 2022 г. Европейският съвет заяви, че агресивната война на Русия срещу Украйна грубо нарушава международното право и причинява огромен брой жертви и ранени сред цивилното население и че [Европейският съюз] продължава да е в готовност да запълва пропуските и да противодейства на действително и възможно заобикаляне на вече приетите ограничителни мерки, както и да предприеме бързо по-нататъшни координирани строги санкции по отношение на Русия и Беларус, за да възпрепятства ефективно руските способности за продължаване на агресията.

(7) Предвид сериозността на положението Съветът счита, че е целесъобразно да бъдат наложени ограничителни мерки на видни бизнесмени, осъществяващи дейност в икономически сектори, които осигуряват значителни източници на приходи на правителството на Руската федерация, както и на лица, които подкрепят или извличат ползи от правителството на Руската федерация, и на физически лица, свързани с посочените лица, включително членове на техните семейства, които неправомерно се облагодетелстват от тях“.

9 Освен това с посочените актове името на жалбоподателката е добавено съответно в списъка към Решение 2014/145 и в списъка по приложение I към Регламент № 269/2014 със следните мотиви:

„[г-жа] Елена [Петровна] Тимченко е съпруга на милиардера Генади Тимченко, включен в списъка към [Решение 2014/145]. Посредством фондацията „Тимченко“ тя участва в неговите обществени дела. Следователно тя се облагодетелства от [г-н] Генади Тимченко, който е отговорен за своята подкрепа за действия или политики, които подкопават или застрашават териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, и за това, че осигурява финансова и материална подкрепа и извлича ползи от лицата, вземащи решения в Русия, отговарящи за анексирането на Крим и дестабилизирането на Украйна“.

Спорните актове за оставяне в списъка

10 На 14 септември 2022 г. Съветът приема спорните актове за оставяне в списъка, за да удължи срока на действие на ограничителните мерки, приети срещу жалбоподателката. Тези актове се основават на мотиви, идентични на съдържащите се в първоначалните спорни актове, възпроизведени в предходната точка.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

11 С жалба от 17 юни 2022 г. жалбоподателката иска от Общия съд да отмени спорните актове в частта, в която се отнасят до нея, и да ѝ присъди обезщетение за неимуществените вреди, които твърди, че е претърпяла в резултат от приемането на тези актове. В жалбата си за

отмяна тя изтъква по-специално, че Съветът е допуснал грешка в преценката, като е приел, че тя е „свързана“ по смисъла, по-специално на член 1, параграф 1, in fine от Решение 2014/145 (наричан по-нататък „критерият за свързаност“) с нейния съпруг, на когото са наложени ограничителни мерки, по-специално на основание член 1, параграф 1, буква а) от това решение (наричан по-нататък „критерий а)“).

12 В точки 67—85 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля основанието на жалбоподателката, изведено от грешка в преценката. След като в точки 74—76 от това решение приема, че понятието за свързаност се отнася по-специално до членове на едно семейство, свързани с общи интереси, които излизат извън семейните отношения, които ги свързват, и че тази дефиниция не се поставя под въпрос от съображение 7 от първоначалните спорни актове, в точки 77 и 78 от посоченото съдебно решение Общият съд констатира, че жалбоподателката, член на управителния съвет на фондация „Тимченко“, и съпругът ѝ са учредители на тази фондация и играят активна роля в нея, тъй като са пряко свързани с оперативната ѝ дейност и разполагат със значителни правомощия.

13 Въз основа на това в точка 79 от същото съдебно решение Общият съд стига до извода, че Съветът е могъл да приеме, без да допусне грешка в преценката, че в рамките на фондация „Тимченко“ жалбоподателката е била свързан със съпруга си — който, както е видно от решение от 6 септември 2023 г., Тимченко/Съвет (T-252/22, EU:T:2023:496), на собствено основание отговаря по-специално на критерий а) — и поради това да ѝ наложи ограничителни мерки.

14 Освен това в точка 82 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля довода на жалбоподателката, че дейността ѝ във фондация „Тимченко“ няма връзка с нахлуването в Украйна, с мотива че критерий а) не изисква установяването на такава връзка.

15 След като отхвърля и останалите основания на жалбоподателката, както и искането ѝ за обезщетение, Общият съд отхвърля изцяло жалбата.

Производството пред Съда и исканията на страните

16 С жалбата си жалбоподателката моли Съда:

– да отмени обжалваното съдебно решение,

– да разгледа жалбата по същество и да отмени спорните актове в частта, в която се отнасят до нея, и

– да осъди Съвета да заплати съдебните разноски пред двете инстанции.

17 Съветът моли Съда:

– да отхвърли жалбата и

– да осъди жалбоподателката да заплати съдебните разноски.

18 Европейската комисия моли Съда:

– да отхвърли жалбата и

– да осъди жалбоподателката да заплати съдебните разноски.

По жалбата

19 В подкрепа на жалбата си жалбоподателката изтъква три основания, първото, от които е изведено от грешка при прилагане на правото, която Общият съд допуснал, като тълкувал произволно и широко с цел злоупотреба критерия за свързаност във връзка с понятието „общи интереси“, второто — от грешка при прилагане на правото при тълкуването на думата „неправомерно“ в съображение 7 от Решение 2022/582, и третото — от грешка при прилагане на правото при тълкуването на критерия за свързаност от гледна точка на целта на ограничителните мерки, както и от нарушение на задължението за мотивиране.

По първото основание

Доводи на страните

20 С първото си основание жалбоподателката упреква Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото, като е тълкувал критерия за свързаност, тъй като възприетото от него тълкуване означавало да се допусне възможността този критерий да се прилага по отношение на физически лица само поради това, че те имат семейна връзка с лице, на което са наложени ограничителни мерки, в противоречие със съдебната практика, установена по-специално с решение от 13 март 2012 г., Tay Za/Съвет (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Всъщност в точки 74 и 76 от обжалваното съдебно решение Общият съд приел, че когато едно физическо лице е член на семейството на лице, на което са наложени такива мерки, трябва да бъде доказано, че обективно е налице „преплитане на общи интереси“, които не е задължително да се изразяват в икономическа дейност, нито да са формализирани в обща правна структура. С този неясен израз Общият съд се опитал да обхване много случаи, без да посочи общи интереси, които излизат извън рамките на обичайните семейни отношения, и без да уточни понятието „преплитане на общи интереси“ в нарушение на принципа на правна сигурност.

21 Жалбоподателката признава, че трябва да се вземат предвид контекстът и обстоятелствата във всеки конкретен случай, но счита, че Общият съд е трябвало да обясни с какво поради своето естество, качество и обем такива общи интереси излизат извън рамките на обичайните общи интереси, присъщи на всяко семейно отношение, за да може да се установи обективното наличие на такова преплитане. В обжалваното съдебно решение обаче Общият съд стигнал до извода, че жалбоподателката е свързана със съпруга си, без да посочи каквито и да било делови връзки или общи интереси, били те икономически, капиталови или други, които да свързват двамата съпрузи отвъд семейните им отношения. Жалбоподателката уточнява, че в точки 77 и 78 от обжалваното съдебно решение Общият съд се е задоволил да приеме, че е налице връзка между нея и съпруга ѝ въз основа на обичайните функции и правомощия, произтичащи от статута на основател на благотворителна организация, докато всъщност общият интерес на съпрузите да развиват благотворителна дейност, бил част от семейните им отношения.

22 Според Съвета жалбоподателката се опитва да оспори преценката на фактическите обстоятелства, направена от Общия съд в точки 77 и 78 от обжалваното съдебно решение. Освен в случай на тяхното изопачаване, на каквото жалбоподателката не се позовава в случая, преценката на фактите и доказателствата не представлявала правен въпрос, който да подлежи на контрол от Съда в производството по обжалване, поради което доводите на жалбоподателката в това отношение трябвало да се обявят за недопустими. Съветът оспорва по същество доводите на жалбоподателката в останалата им част.

23 Комисията оспорва по същество доводите на жалбоподателката.

Съображения на Съда

– *По допустимостта*

24 Следва да се припомни, че съгласно член 256 ДФЕС и член 58 от Статута на Съда на Европейския съюз обжалването е ограничено само до правни въпроси. Единствено Общият съд е компетентен да установява и преценява относимите факти и да преценява доказателствата. Следователно преценката на фактите и на доказателствата, освен в случай на тяхното изопачаване, не представлява правен въпрос, който като такъв да подлежи на контрол от Съда в производството по обжалване на актове на Общия съд (решение от 4 октомври 2024 г., Ferriere Nord/Commission, C-31/23 P, EU:C:2024:851, т. 89 и цитираната съдебна практика). За разлика от това, на основание член 256 ДФЕС Съдът е компетентен да упражнява контрол върху правната квалификация на тези факти и върху правните последици, които Общият съд е извел от тях (решение от 1 октомври 2014 г., Съвет/Alumina, C-393/13 P, EU:C:2014:2245, т. 16 и цитираната съдебна практика).

25 В случая според Съвета с някои от доводите си жалбоподателката се опитва да оспори преценката на фактите и доказателствата, направена от Общия съд в точки 77 и 78 от обжалваното съдебно решение.

26 Това основание за недопустимост не може да бъде уважено. Всъщност от жалбата ясно личи, че с първото си основание жалбоподателката не цели да оспори направените от Общия съд в точки 77 и 78 от обжалваното съдебно решение фактически констатации и преценки относно връзката със съпруга ѝ. Като критикува тези точки, тя упреква Общия съд, че в точка 79 от това решение е заключил, че е налице такава връзка, без да идентифицира, в нарушение на критериите, които е установил в точки 74 и 76 от посоченото решение, общи интереси, които свързват двамата съпрузи и които излизат извън рамките на семейните им отношения. При тези обстоятелства доводите на жалбоподателката се отнасят до контрола върху правната квалификация на фактите и до правните последици, които Общият съд е извел от тях, по смисъла на припомнената в точка 24 от настоящото решение съдебна практика. Следователно първото основание е изцяло допустимо.

– *По същество*

27 С първото си основание жалбоподателката упреква Общия съд, на първо място, че в точки 74 и 76 от обжалваното съдебно решение в нарушение на установената по-специално с решение от 13 март 2012 г., Tay Za/Съвет (C-376/10 P, EU:C:2012:138), съдебна практика е тълкувал критерия за свързаност толкова широко, че той може да се приложи по отношение

на физически лица само поради наличието на семейна връзка с лице, което на собствено основание е обект на ограничителни мерки. Освен това тя счита, че възприетото от Общия съд широко тълкуване нарушава принципа на правна сигурност.

28 В настоящия случай в точки 74 и 76 от обжалваното съдебно решение Общият съд приема, че понятието за свързаност се отнася по-специално до физически или юридически лица, които като цяло са свързани с общи интереси, но не е необходимо връзката да се изразява в икономическа дейност. Следователно това понятие се отнася до всяко физическо лице, което има връзка, която излиза извън рамките на семейните му отношения, с лице, на което са наложени ограничителни мерки. Общият съд уточнява също, че когато въпросните лица са свързани със семейни отношения, следва да се докаже, че обективно е налице преплитане на общи интереси, което не трябва непременно да е формализирано в създадена за тази цел правна структура.

29 Това определение не свежда понятието за свързаност до наличието на обичайна семейна връзка. Всъщност възприетото от Общия съд тълкуване предполага, че трябва да се докаже наличието на общи интереси, които обективно излизат извън рамките на такава връзка, за да могат членовете на едно семейство да се считат за „свързани“ по смисъла на критерия за свързаност.

30 По този начин Общият съд приема, че общите интереси на тези членове трябва да излизат извън рамките на обичайната общност на интереси, присъща за всяко семейно отношение.

31 След като е достатъчно тези общи интереси обективно да излизат извън рамките на семейните отношения между двете засегнати лица, не е необходимо, както правилно приема Общият съд и противно на твърдяното от жалбоподателката, тези интереси да се изразяват в икономическа дейност или да са формализирани в правна структура.

32 Всъщност, като се има предвид, че думата „свързани“, съдържаща се по-специално в член 1, параграф 1, in fine от Решение 2014/145, е използвана общо, без никакво друго уточнение или конкретизиране и че както по същество следва и от съображения 6 и 7 от всеки от първоначалните спорни актове, налагането на ограничителни мерки на лица, свързани с други лица, които на собствено основание са обект на такива мерки, има за цел да се предотврати риска от заобикаляне на тези мерки (вж. по аналогия решения от 14 юни 2018 г., Makhlouf/Съвет, C-458/17 P, EU:C:2018:441, т. 79, и от 1 октомври 2020 г., Souruh/Съвет, C-350/19 P, EU:C:2020:784, т. 83), понятието за свързаност трябва да се тълкува широко и следователно не може да се ограничава до случаите на свързаност, при които са налице делови, икономически или капиталови връзки (вж. по аналогия решение от 11 ноември 2021 г., Bank Sepah, C-340/20, EU:C:2021:903, т. 56).

33 Освен това Общият съд не е нарушил принципа на правна сигурност, като е тълкувал понятието за свързаност по начина, описан в точка 28 от настоящото решение. Всъщност следва да се припомни, че не може да се счита, че този принцип, който изисква правните норми да бъдат ясни и точни и прилагането им да е предвидимо за правните субекти, особено когато могат да имат неблагоприятни последици, задължава законодателя или съда на Съюза в рамките на норма, която първият приема, а вторият тълкува, да посочва различните конкретни хипотези, в които абстрактна норма може да се приложи, доколкото не е възможно всички тези хипотези да бъдат определени предварително (вж. в този смисъл решение от 4 октомври 2024 г., Литва и др./Парламент и Съвет (Пакет за мобилност), C-541/20—C-555/20, EU:C:2024:818, т. 159 и 160 и цитираната съдебна практика).

34 Както подчертава генералният адвокат в точка 55 от заключението си, в точки 74 и 76 от обжалваното съдебно решение Общият съд е установил, както бе отбелязано в точка 28 от настоящото решение, достатъчно ясни и точни критерии за прилагането на това понятие, в случая на две лица, които имат семейна връзка, въпреки че не е необходимо да посочва подробно хипотезите, в които това понятие може да се приложи, тъй като, от една страна, то трябва да се тълкува разширително, а от друга страна, както отбелязва Общият съд в точка 74 от обжалваното съдебно решение и както самата жалбоподателка признава в писмените си изявления пред Съда, видовете отношения, които то може да обхваща, зависят „от съответния контекст и съответните обстоятелства“.

35 На второ място, жалбоподателката упреква Общия съд, че в точка 79 от обжалваното съдебно решение е заключил, че тя е свързана със съпруга си, въпреки че, противно на посоченото от него в точки 74—76 от това решение, не доказал с оглед на фактическите констатации, изложени в точки 77 и 78 от посоченото съдебно решение, че обективно е налице „преплитане на общи интереси“, което да свързва двамата съпрузи извън рамките на семейните им отношения.

36 В това отношение следва да се припомни, че в рамките на контрола за законосъобразност на мотивите, на които се основава решението за включване или за оставяне на името на дадено лице в списъка на лицата, спрямо които се прилагат ограничителни мерки, ефективността на съдебния контрол, гарантиран в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, изисква съдът на Съюза да провери, освен дали изложените мотиви са достатъчно точни и конкретни, и дали тези мотиви или поне един от тях сам по себе си представлява достатъчно основание за поддържането на това решение. Освен това съдът на Съюза трябва да се увери, че това решение, което за посоченото лице е индивидуален акт, почива на достатъчно солидни факти. Това предполага проверка на фактическите твърдения в изложението на основанията на посоченото решение, така че съдебният контрол да не се свежда до преценка на абстрактната правдоподобност на посочените основания, а да обхване и въпроса дали тези основания, или поне едно от тях, считано само по себе си за достатъчно, за да обоснове това решение, са подкрепени с доказателства (вж. в този смисъл решения от 18 юли 2013 г., Комисия и др./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518, т. 118 и 119, от 28 ноември 2013 г., Съвет/Manufacturing Support — Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, т. 72 и 73 и цитираната съдебна практика, и от 19 декември 2018 г., Azarov/Съвет, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, т. 22 и цитираната съдебна практика).

37 Както е видно от точка 47 от обжалваното съдебно решение, която не се оспорва в жалбата, спрямо жалбоподателката са приложени ограничителни мерки на основание на критерия за свързаност, поради това че посредством дейността си във фондация „Тимченко“ тя е участвала в обществените дела на съпруга си, г-н Тимченко, и се е облагодетелствала от това.

38 В точки 77 и 78 от обжалваното съдебно решение Общият съд посочва, че жалбоподателката и съпругът ѝ са учредили фондация „Тимченко“ и са участвали пряко в оперативната ѝ дейност. Той констатира също така, че активната им роля в рамките на фондацията се потвърждава по-специално от техните функции и правомощия. Следователно Общият съд не може да бъде упрекнат, че не е проверил дали тези фактически обстоятелства отговарят на критериите на понятието за свързаност, установени в точки 74—76 от обжалваното съдебно решение.

39 Ето защо, противно на поддържаното от жалбоподателката, трябва да се приеме, както посочва генералният адвокат в точка 62 от заключението си, че за да заключи в точка 79 от обжалваното съдебно решение, че жалбоподателката е свързана със съпруга си по смисъла на критерия за свързаност, Общият съд правилно е приел, че съпрузите са свързани с общи интереси, които излизат извън рамките на обичайната общност на интереси, която е присъща за всяко семейно отношение, в това число и брачно.

40 С оглед на гореизложените съображения първото основание трябва да се отхвърли по същество.

По второто основание

Доводи на страните

41 С второто си основание жалбоподателката упреква Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото при тълкуването на думата „неправомерно“ в съображение 7 от Решение 2022/582. Всъщност, като е предвидил възможността за прилагане на критерия за свързаност по отношение на членове на семейството, които неправомерно се облагодетелстват от лице, на което са наложени ограничителни мерки, законодателят на Съюза искал, за да се избегне възможността на такива членове да се налагат ограничителни мерки само поради семейната им връзка, да се изисква доказването на неправомерно облагодетелстване, тоест на конкретно облагодетелстване с определен интензитет, което излиза извън рамките на обичайните семейни отношения.

42 В точка 76 от обжалваното съдебно решение обаче Общият съд тълкувал думата „неправомерно“ в смисъл, че трябва да се докаже наличието на субективен елемент у съответния член на семейството, а именно че той трябва да знае, че облагодетелстването произхожда от лице, което отговаря на някой от критериите, предвидени за приемането на ограничителни мерки. Според жалбоподателката, освен че е невъзможно да се докаже липсата на такъв субективен елемент, възприетото от Общия съд тълкуване „не е разумно“, тъй като Общият съд не обяснил по какъв начин знанието на това обстоятелство може обективно да направи неправомерно извлеченото от семейните отношения облагодетелстване. Освен това това тълкуване означавало да се задължи съответният член на семейството да определи a priori дали лицето, с което има семейни отношения, отговаря на критериите за вписване, предвидени в акт като Решение 2014/145, което било в противоречие с принципа на предвидимост.

43 Съветът и Комисията оспорват доводите на жалбоподателката, но същевременно са съгласни, при условията на евентуалност, че в действителност Общият съд не е тълкувал правилно думата „неправомерно“.

Съображения на Съда

44 С второто си основание жалбоподателката по същество упреква Общия съд, че в точка 76 от обжалваното съдебно решение не е тълкувал правилно думата „неправомерно“ в съображение 7 от Решение 2022/582, а именно единият от двата първоначални спорни акта.

45 Съображение 7 от Решение 2022/582, както впрочем и съображение 7 от Регламент за изпълнение 2022/581, който е вторият от първоначалните спорни актове, предвижда, че могат да се налагат ограничителни мерки на физически лица, свързани с видни бизнесмени, осъществяващи дейност в икономически сектори, които осигуряват значителни източници на приходи на правителството на Руската федерация, и че тези свързани физически лица могат да включват, както следва от думата „включително“, членове на семейството, които „неправомерно“ се облагодетелстват от тези видни бизнесмени.

46 В точка 76 от обжалваното съдебно решение Общият съд посочва по-специално, че като е използвал думата „неправомерно“, законодателят на Съюза е искал да подчертае, че съответният член на семейството трябва да знае, че облагодетелстването произхожда от лице, което отговаря на някой от критериите, обосноваващи приемането на ограничителни мерки.

47 В това отношение следва да се приеме, както единодушно признават страните, че Общият съд не е тълкувал правилно думата „неправомерно“ в съображение 7 от първоначалните спорни актове.

48 Всъщност, от една страна, от текста на това съображение 7 не следва, че неправомерността на облагодетелстването трябва непременно да зависи от наличието на субективен елемент, а именно че съответният член на семейството е знаел за него.

49 От друга страна, понятието за свързаност не може нито да съответства, нито да се ограничава само до случаите, в които член на семейството се облагодетелства от лице, на което са наложени ограничителни мерки, защото този член на семейството знае, че облагодетелстването произхожда от лице, което отговаря на един или няколко критерия за вписване. Всъщност, като се има предвид, че налагането на ограничителни мерки въз основа на критерия за свързаност цели, както следва от точка 32 от настоящото решение, да се предотврати рискът от заобикаляне, тази цел не може се постигне изцяло и ефективно, ако е необходимо системно да се доказва, че съответният член на семейството е знаел за това обстоятелство. Следователно възприетото от Общия съд тълкуване на думата „неправомерно“ противоречи на целта, преследвана от критерия за свързаност.

50 При тези обстоятелства следва да се приеме, че целта на съображение 7 от първоначалните спорни актове е да се поясни — само като пример поради употребата на думата „включително“, и следователно, без да се засягат други форми на свързаност — понятието за свързаност, когато двете свързани лица са обвързани със семейна връзка. Това съображение 7 отразява идеята, както бе посочено в точки 30 и 31 от настоящото решение, че спрямо физическо лице не могат да се прилагат ограничителни мерки, когато то не е свързано с лица, които на собствено основание са обект на такива мерки, чрез общи интереси, които обективно излизат извън рамките на семейните отношения между тях.

51 Грешката в тълкуването, допусната от Общия съд в точка 76, последно изречение от обжалваното съдебно решение, обаче не оказва влияние върху диспозитива на обжалваното съдебно решение, който продължава да се основава на други правни съображения, поради което това решение не може да бъде отменено (решение от 6 октомври 2021 г., Prosegur Compañía de Seguridad/Комисия, C-55/19 P, EU:C:2021:797, т. 106 и цитираната съдебна практика).

52 Всъщност неправилното тълкуване на думата „неправомерно“ от Общия съд не поставя под въпрос възприетото от него в точка 74 и в точка 76, първо изречение от обжалваното съдебно решение тълкуване на понятието за свързаност в хипотезата на членове на едно семейство, тъй като, както следва от точки 29—32 от настоящото решение, последното тълкуване не е опорочено от грешки при прилагане на правото.

53 Освен това грешката в тълкуването на Общия съд не оказва влияние върху преценката на основателността на мотива, въз основа на който на жалбоподателката са наложени ограничителни мерки. Всъщност в нито една точка от обжалваното съдебно решение Общият съд не е разгледал въпроса дали жалбоподателката е знаела, че облагодетелстването, което може да извлече от участието си в публичните дела на съпруга си посредством фондация „Тимченко“, произтича от лице, което отговаря на някой от критериите за вписване, предвидени в Решение 2014/145 и в Регламент № 269/2014.

54 При тези обстоятелства второто основание трябва да се отхвърли по същество.

По третото основание

Доводи на страните

55 С третото си основание жалбоподателката твърди, че в точка 82 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото и е нарушил задължението си за мотивиране, като се е задоволил да отхвърли довода ѝ, че дейността ѝ във фондация „Тимченко“ няма никаква връзка с нахлуването в Украйна, с мотива, че критерий а), който обосновава налагането на ограничителни мерки на съпруга ѝ, не изисква установяването на такава връзка. Като смята, че наложените ѝ въз основа на критерия за свързаност ограничителни мерки трябва да са необходими за постигането на целите, преследвани с въведения срещу Руската федерация режим на ограничителни мерки, а именно да се окаже натиск върху правителството на Руската федерация и тя да плати по-висока цена за действията си за подкопаване на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, жалбоподателката счита, че в тази точка от обжалваното съдебно решение Общият съд е трябвало да обясни по какъв начин налагането на ограничителни мерки спрямо нея позволява да се постигнат тези цели.

56 Съветът и Комисията оспорват доводите на жалбоподателката с уточнението, че според Съвета третото основание е недопустимо в частта, в която се отнася до пропорционалността на критерия за свързаност и на приетите въз основа на него ограничителни мерки, тъй като жалбоподателката е заявила пред Общия съд, че се отказва от основанието, изведено от нарушение на принципа на пропорционалност.

Съображения на Съда

57 С третото си основание жалбоподателката по същество упреква Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото и е нарушил задължението си за мотивиране, като в точка 82 от обжалваното съдебно решение не е проверил и обяснил дали и по какъв начин наложените ѝ ограничителни мерки позволяват да се постигнат целите, преследвани с въведения спрямо Руската федерация режим на ограничителни мерки.

58 В самото начало следва да се подчертае, че в писмената си реплика жалбоподателката потвърждава, че с това основание тя не твърди, че е нарушен принципът на пропорционалност, а че Общият съд е трябвало да провери дали поради общите интереси със съпруга ѝ, които излизат извън рамките на семейните им отношения, тя е свързана в достатъчна степен с положението, обхванато от режима на ограничителни мерки, въведен спрямо Руската федерация. При тези обстоятелства не е необходимо произнасяне по повдигнатото от Съвета основание за недопустимост.

59 По същество следва да се припомни, че в точка 82 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля довода на жалбоподателката, че дейността ѝ във фондация „Тимченко“ няма връзка с нахлуването в Украйна. В това отношение той посочва, че критерий а), който е предвиден по-специално в Решение 2014/145, не изисква установяването на такава връзка.

60 По този начин Общият съд нито е допуснал грешка при прилагане на правото, нито е нарушил задължението си за мотивиране.

61 Всъщност, първо, както Общият съд правилно приема по същество в точка 82 от обжалваното съдебно решение, нито критерий а), въз основа на който на съпруга на жалбоподателката са наложени ограничителни мерки, нито критерият за свързаност, въз основа на който на жалбоподателката са наложени такива мерки, предвиждат, че Съветът е длъжен да докаже, че дейността на жалбоподателката е свързана с дестабилизиращите действия или политики, провеждани от Руската федерация спрямо Украйна. По-специално критерият за свързаност зависи единствено от наличието на връзка между съответното лице и лицето, с което то е свързано и което на собствено основание е обект на ограничителни мерки въз основа на друг критерий за вписване.

62 Впрочем мотивите на Общия съд са в съответствие с практиката на Съда, съгласно която значимостта на целите, преследвани с акт на Съюза за въвеждане на режим на ограничителни мерки, може да обоснове отрицателни последици, дори ако са значителни, за определени лица, включително за тези, които подобно на лицата, свързани с лице или образувание, обект на ограничителни мерки, не носят никаква отговорност за положението, довело до приемане на съответните мерки (в този смисъл решение Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия, C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461, т. 361 и 362).

63 Второ, при тези обстоятелства, за да отговори на довода на жалбоподателката, че дейността ѝ във фондация „Тимченко“ няма връзка с нахлуването в Украйна, не е било необходимо Общият съд да разглежда отделно въпроса дали ограничителните мерки, които са ѝ били наложени въз основа на критерия за свързаност, позволяват да се постигнат целите, преследвани с режима на ограничителни мерки, приет от Съюза спрямо Руската федерация. Освен това е достатъчно да се припомни, че както следва от точка 32 от настоящото решение, ограничителните мерки, наложени на свързани лица, като жалбоподателката, имат за цел да предотвратят риска от заобикаляне на ограничителните мерки, наложени на първо място на този, с когото са свързани посочените лица, и затова така или иначе е безсмислено да се проверява дали наложените на жалбоподателката ограничителни мерки позволяват да се постигнат и другите цели, които според твърденията на жалбоподателката този режим преследва и които са обобщени в точка 55 от настоящото решение.

64 Следователно и третото основание трябва да се отхвърли по същество, а оттам и жалбата в нейната цялост.

По съдебните разноски

65 В съответствие с член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски. Съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от него, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

66 След като Съветът и Комисията са направили искане за осъждането на жалбоподателката да заплати съдебните разноски и същата е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) Отхвърля жалбата.

2) Осъжда г-жа Елена Петровна Тимченко да заплати съдебните разноски.

Подписи